

GG/hjh

HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

gjør vitterlig:

År 1992 den 2. mars ble rett holdt på lagmannsrettens kontor i Tromsø.

Dommer: Førstelagmann Gaute Gregusson

Sak nr. 240-247/1991 M.

DEN OFFENTLIGE PÅTALEMYNDIGHET

MOT

1. Anders Johan A. Buljo, 9520 Kautokeino
2. Johan Anders I. Buljo, 9520 Kautokeino
3. Josef Iver J.A. Buljo, 9520 Kautokeino
4. Aslak Aslaksen Sara, 9528 Mieronjavrrre
5. Josef Iversen Sara, 9733 Suosjavrrre
6. Mikkel Josef A. Sara, 9520 Kautokeino
7. Iver Josefsen Sara, 9733 Suosjavrrre
8. Marit Ravna J. Sara, 9733 Suosjavrrre

Forsvarer: Adv. Geir Haugen, postboks 190, 1851 Mysen.

Det ble truffet slik

b e s l u t n i n g.

Forannevnte 8 straffesaker, forenet til felles behandling, gjelder i følge tiltalebeslutning av 11. juni 1991 overtredelse av

"Reindrifftsloven av 9 juni 1978 § 34, jfr § 20, 1 ledd-
hvoretter enhver reieneier plikter å sørge for at hans
rein til enhver tid bevoktes på en skikkelig måte og har

forsvarlig tamhetsgrad.

Grunnlag:

Ved at han/hun i perioden juni-september 1988 i reinbeitedistrikt 20 - Kvaløy ikke holdt sine reinsdyr under forsvarlig bevoktning og med den følge at reinsdyrene har forvoldt betydelige skader på Hammerfest kommunes parkanlegg og i private hager i Hammerfest og Rypefjord."

(11) Saken var i medhold av straffeprosesslovens § 268 oppe for Hammerfest herredsrett høsten 1990, der hver av de tiltalte den 27. august 1990 ble idømt en bot på kr 8.000, subsidiært 14 dagers fengsel, samt ilagt saksomkostninger, hver med kr 1.000.

(13) Ved Høyesteretts beslutning av 1. februar 1991 er det gitt samtykke til lagmannsrettsbehandling.

Det er begjært befaring på bar mark. Saken(e) ble den 19. juni 1991 forsøkt berammet til barmarkssesongen 1991, men dels passet ikke dette for de tiltalte p.g.a. slakting og flytting, dels passet det ikke for deres forsvarer, advokat Geir Haugen. Saken(e) har derfor måttet utsettes til barmarkssesongen 1992, og er nå berammet til 1. juni flg. d.å. i Hammerfest.

For herredsretten var sivilagronom Hans Prestbakmo oppnevnt som reidriftssakkyndig, og på forsvarerens anmodning er han oppnevnt også for lagmannsrettsbehandlingen.

Forsvareren har dessuten i brev av 15. januar 1992 fremsatt begjæring om at retten settes med reindrifstssakkyndige domsmenn, jf. straffeprosesslovens § 373 tredje ledd jf. domstolovens § 88. Begjæringen er grunnlagt slik:

"Det vil bli anført at det er av vesentlig betydning for skyldspørsmålet at retten besitter fagkunnskap m.h.t. reindrifstsnæringen. Det er nettopp den manglende innsikt i reindrifstsnæringen som fikk til følge at herredsretten på flere punkter misforstod sakens faktum. Jeg viser for så vidt til begjæringen om fornyet behandling ved lagmannsrett side 5.

Denne sak krever stor innsikt i reinens adferd, og hvordan reinvokting foregår. Herunder kjennskap til hva som

påvirker reinens trekk, og hvordan rein må håndteres når den er utsatt for forstyrrelser. Det er således en vesentlig fordel å ha bred innsikt i hvordan praktisk reindrift er, og i særdeleshet hvordan reindrift utøves i øydistriktene. Det er endel forskjell på hvordan reindrift utøves i øydistrikt i forhold til på fastlandet, slik at det vil være en fordel med meddommere som utøver reindrift i øydistrikter.

Reindriften er en svært særpreget næring, som det er lite kunnskap om i allmennheten. Derimot er det svært mange som har meninger om næringen, og disse har ofte sitt grunnlag i misforståelser som er skapt gjennom uheldig pressedekning.

Ved å benytte meddommere fra det alminnelige utvalg, vil det således være en vesentlig mulighet for at en får personer som har liten eller ingen kjennskap til næringen, da det er svært få personer i dette utvalg som har tilknytning til næringen. Reindriftnæringen står således i en helt annen situasjon enn f.eks. jordbruk og fiske, som er sterkt representert i det alminnelige utvalg for lagsoknet.

Selv om det oppnevnes en reindriftssakkyndig, vil det være behov for å ha sakkyndige meddommere. Det gjør seg gjeldende det samme hensyn i denne sak som i ekspropriasjonsskjønn, hvor det er sakkyndighet blant rettens medlemmer, selv om det er oppnevnt en sakkyndig."

Begjæringen har vært forelagt for den møtende aktor, politijadjutant Hans Tore Høviskeland, Vestfinnmark politikammer. Han har i skriv av 31. januar 1992 påstått begjæringen forkastet, og anført følgende:

"Påtalemyndigheten mener at advokat Geir Haugens krav om reindriftssakkyndige domsmenn må forkastes.

Behovet for faglig vurdering av det materiale som ble lagt frem i retten og av de tiltaltes forklaringer og vitneforklaringene, er tilstrekkelig ivaretatt ved oppnevning av sakkyndig i saken.

Overholdelse av vokteplikten er avgjørende for et gjensidig godt forhold mellom reindriften på den ene side og andre næringer og interesser på den annen side, jfr. ot. prp. nr. 9, 1976 - 1977 s. 61, 1. spalte. Vurderingen av om reieneierne har oppfylt vokteplikten, som bl.a. vil måtte bero på en avveining av kryssende interesser, bør derfor foretas av en rett som er sammensatt på vanlig måte.

Advokat Geir Haugen fremsatte begjæring om oppnevning av sakkyndige domsmenn til den første hovedforhandlingen i juni 1989. Advokat Geir Haugens begjæring ble ikke tatt til følge av Hammerfest herredsrett. Advokat Geir Haugen påkjærte kjennelsen til Hålogaland lagmannsrett som den 8. juni 1989 traff følgende slutning: "Kjæremålet forkastes", jfr. vedlegg.

(11)

Til hovedforhandlingen i august 1990 fremsatte advokat Geir Haugen ikke begjæring om oppnevning av reindrifts-sakkyndige domsmenn."

Forsvareren har deretter på rettens anmodning avgitt ny uttalelse den 21. februar 1992. Aktors anførsler imøtegås, og det fastholdes at det er nødvendig med "inngående kjennskap til næringen for å f.eks. kunne ta stilling til hva som er praktisk mulig å utrette m.h.t. å hindre at reinen trekker inn i tettbebyggelsen, og hvordan den eventuelt skal drives ut igjen". Det er også et fagspørsmål om organiseringen av voktingen er faglig forsvarlig.

Retten bemerker:

Straffeprosesslovens kap. 25 om fornyet behandling har i § 373 tredje ledd bestemmelse bl.a. om oppnevning av "inntil tre fagkyndige meddommere etter reglene i domstollovens § 88". Bestemmelsen kom inn i paragrafen ved endringslov av 16. juni 1989 (nr. 68). Det fremgår dels av lovproposisjonens hovedoverskrift, dels av realitetsdrøftelsen, at bestemmelsen på dette punkt primært tar sikte på å styrke "domstolenes fagkyndighet i saker om økonomisk kriminalitet", jf. Ot.prp. nr. 79 (1988-89), side 1, 17 og 28 (pkt. 4.4.3). Selv i saker av denne art ønsket man å unngå en obligatorisk bestemmelse om bruk av fagkyndige meddommere, bl.a. fordi det lett kunne føre til engasjement av fagkyndige også i saker hvor det ikke er reelt behov for det.

Den nå aktuelle sak dreier seg ikke om økonomisk kriminalitet, jf. tiltalebeslutningen. Det innebærer ikke at det er utelukket å oppnevne en, to eller tre fagkyndige meddommere også i en sak om forsømmelse av vokteplikten etter reindriftslovens § 20 første ledd, men retten kan ikke se at det er noe behov for

det. De fagkyndige spørsmål saken etter det opplyste reiser, vil kunne utredes av den oppnevnte sakkyndige. Han vil få oversendt de foran gjengitte brev/prosessskrift, samt denne beslutning, slik at han i nødvendig utstrekning kan forberede seg på å måtte redegjøre for de forhold forsvareren har tatt opp.

⑥

Retten slutter seg for øvrig til den begrunnelse lagmannsretten ga den 8. juni 1989, da de tiltaltes kjøremål over herredsrettens kjennelse av 11. mai 1989 - om det samme spørsmål - ble forkastet.

Begjæringen tas etter dette ikke til følge.

S l u t n i n g :

Det oppnevnes ikke fagkyndige meddommere i str.sak. nr. 240-247/91.

* * * * *

Retten hevet.

Gaute Gregusson

Retts avskrift

Hålogaland lagmannsrett
Hilde Jorunn Hanssen

bem.

